

โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน ในเขตจังหวัดนนทบุรี

The Causal Model of Alcohol Drinking Behaviors of Students in Nonthaburi Province

ประสูตร เหลืองสมานกุล¹ สุพิทักษ์ โตเพ็ง² ชลดา ศรีสุวรรณ³ และสาวิทย์ หลาบมาลา⁴

Prasutr Luangsmarnkul, Supitakka Topheng, Chonlada Srisuwanand
and Sawit Labmala

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยอาศัยแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 252 ราย โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.746 และผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) เท่ากับ 0.927 สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่า แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 99.28$, $df = 94$, $\chi^2/df = 1.056$, $P\text{-value} = 0.082$, $RMR = 0.022$,

¹สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: prasutrl@yahoo.com

²สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: Supitakka@hotmail.com

³สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: ying.arrakmitr@gmail.com

⁴สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: Sawit.7775@gmail.com

RMSEA = 0.048, GFI = 0.906, AGFI = 0.944 และ CFI = 0.985) และพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยการควบคุมตนเอง และปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีได้ร้อยละ 79 โดยพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยการควบคุมตนเอง มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.29 และ 0.89 ขณะที่ปัจจัยสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการคล้อยตามเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.67 และ 0.54 ส่วนปัจจัยการคล้อยตามเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.69 สรุปได้ว่า ตัวแปรต้นเหล่านี้สามารถอธิบายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีได้

คำสำคัญ: พฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียน

Abstract

This research aims to analyze the causal model of alcohol drinking behaviors of student in Nonthaburi province. This research was the survey research and collected data by questionnaires from 252 respondents who senior high school students in Nonthaburi province on 2565 academic year. The research sampling was purposive sampling. The index of item-objective congruence (IOC) was 0.746 and reliability value of 0.927. The hypothesis testing used confirmatory factor analysis (CFA) found that the model was congruent with the empirical data ($\chi^2 = 99.28$, $df = 94$, $\chi^2/df = 1.056$, $P\text{-value} = 0.082$, $RMR = 0.022$, $RMSEA = 0.048$, $GFI = 0.906$, $AGFI = 0.944$ และ $CFI = 0.985$) and the results indicated that the social environment factor, self-control factors and subjective norm factors could be predicted alcohol drinking behaviors of student in Nonthaburi province on 79 percentage. And the social environment factor and self-control factors had the

positive relation and direct influence on the alcohol drinking behavior of student in Nonthaburi province with effect size of 0.29 and 0.89. The social environment factor had the positive relation and direct influence pass the subjective norm factor and self-control factors to alcohol drinking behavior of student in Nonthaburi province with effect size of 0.67 and 0.54 and the subjective norm factor had the positive relation and direct influence pass the self-control factor to alcohol drinking behavior of student in Nonthaburi province at 0.69 of effect size. It can be concluded that these independent variables could explain the alcohol drinking behavior of students in Nonthaburi province.

Keywords: Behavior, Alcohol drinking, Student

บทนำ

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนเป็นสิ่งที่ยากต่อการหลีกเลี่ยงเพราะต้องยอมรับว่าในปัจจุบันวัยรุ่นส่วนมากมักดื่มสุราเพื่อสังสรรค์ เข้าสังคม เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์วิถีชีวิต และความเป็นอิสระที่เพิ่มมากขึ้น จึงมีแนวโน้มเพิ่มความเสี่ยงในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พบบ่อย เช่น ภาวะเมาสุรา ภาวะขาดสุราเฉียบพลันรวมทั้งก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ เช่น โรคประสาทโรคหลอดเลือดหัวใจโรคมะเร็ง เป็นต้นและมีผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคม ได้แก่ ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนจากการเมาแล้วขับ ปัญหาการทะเลาะวิวาท เป็นต้น โดยสาเหตุที่นักเรียนหันมาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีเหตุผลที่ว่าต้องการผ่อนคลายจากการเรียน คิดว่าเทห์ และต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง ประกอบในปัจจุบันสามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายตามร้านใกล้บ้านและใกล้สถานศึกษา แต่สิ่งที่น่ากังวลก็คือ นักเรียนบางคนรู้สึกว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะมาจากการส่งเสริมการขาย หรือเห็นโฆษณาผ่านสังคมออนไลน์ (กรมอนามัย, 2562) จึงทำให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนที่กำลังเข้าสู่การเป็นวัยรุ่นนั้นมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันพบว่า อายุของผู้เริ่มต้นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกมีแนวโน้มของช่วงอายุที่น้อยลง กลุ่มที่เริ่มดื่มเป็น

กลุ่มใหญ่ที่สุดคือ กลุ่มเยาวชนอายุ 15–19 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงอายุสู่การเป็นวัยรุ่นและมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น โดยเพศชายมีอัตราการดื่มมากกว่าเพศหญิงถึง 2 เท่า และพบว่ากว่า 1 ใน 3 ของเยาวชนชาย และ 1 ใน 4 ของเยาวชนหญิง เริ่มมีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนชายคือ อายุ 13 ปี และในนักเรียนหญิงคือ อายุ 14 ปี โดยที่นักเรียนเพศชายดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนเพศหญิงถึง 1.6 เท่า (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2561)

จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ปัญหาในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอัตราเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า มีปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีซึ่งต้องพัฒนาให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนโดยผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้หาแนวทางในการส่งเสริมการลดจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ต่อไป

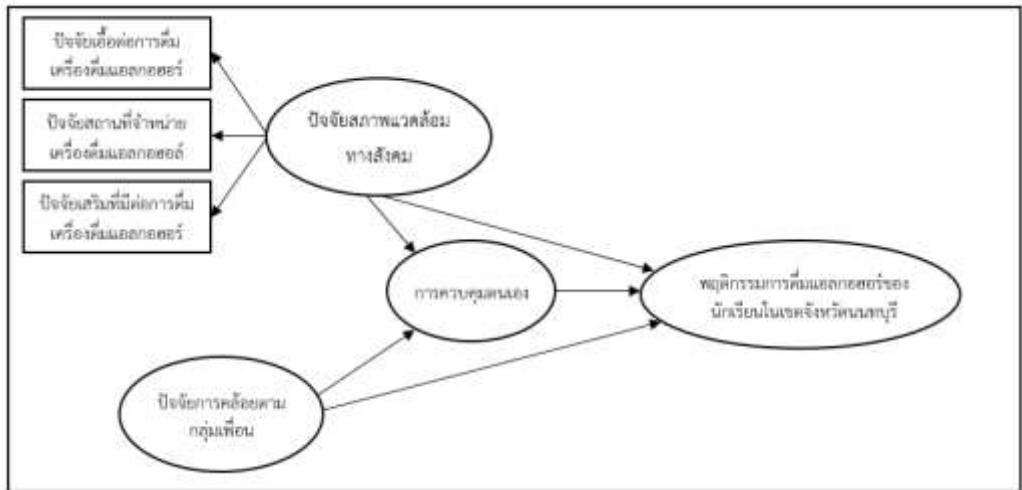
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

การวิจัยนี้เป็นการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2565 และมีช่วงอายุ 15-19 ปีซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีจำนวนทั้งหมด 115 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 143,635 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์สมการโครงสร้างต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 200 ตัวอย่างขึ้นไปในกรณีที่ไม่เดลไม่มีความซับซ้อน (Hair et al., 2014) และควรมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 200 ตัวอย่างหรือ 5 เท่าของข้อคำถาม (Kline, 2016) ในการวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 5 ตัวแปร 45 ข้อคำถาม ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงไม่ควรน้อยกว่า 225 ตัวอย่าง (45 ข้อคำถาม x 5 เท่า) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 252 ราย ถือได้ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามเงื่อนไข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เป็นการวัดข้อมูลระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ที่พักอาศัยปัจจุบัน จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละเดือนและลักษณะการคบเพื่อน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีจำนวน 5 ข้อลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เป็นการวัดข้อมูลระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) ประกอบด้วย ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเภทแอลกอฮอล์ที่ดื่มเป็นประจำ ปกติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใด และปกติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับใคร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมจำนวน 15 ข้อแบ่งเป็น 3 ส่วน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เป็นการวัดข้อมูลระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) ประกอบด้วยปัจจัยเอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 5 ข้อ ปัจจัยสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 5 ข้อและปัจจัยเสริมที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนจำนวน 10 ข้อเป็นคำถามแบบเรียงลำดับ (Interval Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงระดับ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมตนเองจำนวน 15 ข้อเป็นคำถามแบบเรียงลำดับ (Interval Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงระดับ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามชุดนี้ผ่านการทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การวัดดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) โดยเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของค่าดัชนีความสอดคล้องควรเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.746 หลังจากนั้นมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient; α) โดยผล

การทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.927 แสดงว่า แบบสอบถามฉบับนี้มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจริงพร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2565 และมีช่วงอายุ 15-19 ปี โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 252 ตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้วทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูล และหนังสือทางวิชาการงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย การใช้สถิติ และประกอบการวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้ สามารถอธิบายตัวแปรแฝง ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และการควบคุมตนเอง และ 2) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัย

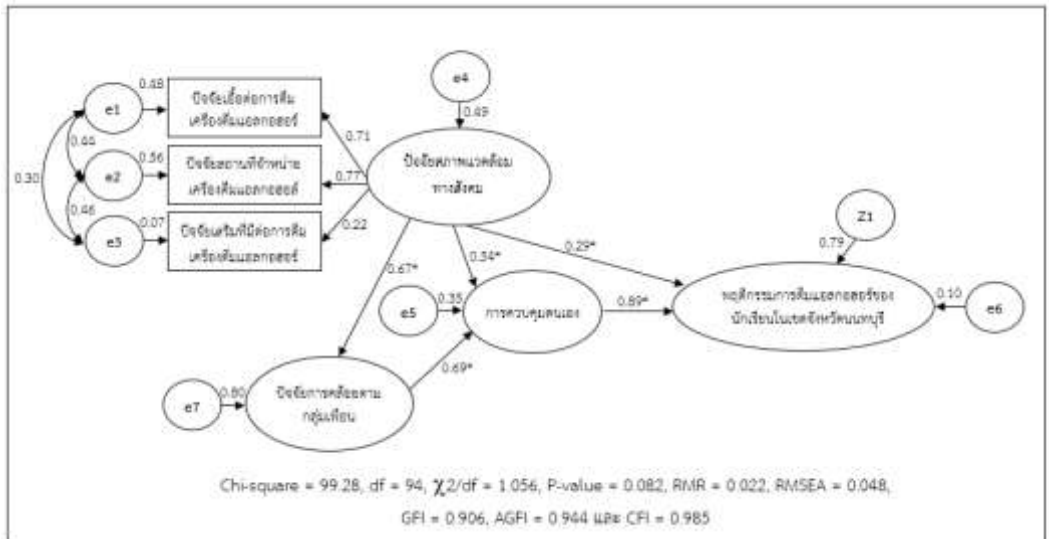
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2565 และมีช่วงอายุ 15-19 ปี พบว่า เป็นเพศหญิง 147 คน (ร้อยละ 58.40)พักอาศัยอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย 182 คน (ร้อยละ 72.22) มีจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละเดือน 9,500-12,500 บาท และส่วนใหญ่มีลักษณะการคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับดี 148 คน (ร้อยละ 58.73) สำหรับผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน(Confirmatory Factor Analysis)

ผลการทดสอบสมมติฐานโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้องค์ประกอบตัวแปรแฝงในโมเดลการวัดมีความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของตัวแปร โดยมี $\chi^2 = 99.28$, $df = 94$, $\chi^2/df = 1.056$, $P\text{-value} = 0.082$, $RMR = 0.022$, $RMSEA = 0.048$, $GFI = 0.906$, $AGFI = 0.944$ และ $CFI = 0.985$ และทุกตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงทุกตัวแปรมีความน่าเชื่อถือองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ดังนั้นตัวแปรสังเกตได้ก็นำมาใช้วัดตัวแปรแฝงสำหรับการวิจัยในครั้งนี้มีความสอดคล้องตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

2. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยการคล้อยตามเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีพบว่า ตัวแปรปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยการควบคุมตนเอง มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.29 และ 0.89 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า ตัวแปรปัจจัยสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการคล้อยตามเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.67 และ 0.54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ และพบอีกว่า ปัจจัยการคล้อยตามเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี มีค่าเท่ากับ 0.79 แสดงดังภาพที่ 2 และตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 2 การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน
ในเขตจังหวัดนนทบุรี(หลังปรับโมเดล)

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของ
นักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

ตัวแปรผล	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม			ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน			การควบคุมตนเอง			พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์		
ตัวแปรสาเหตุ	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	-	-	-	0.67*	-	0.67*	0.54*	-	0.54*	0.86*	0.57*	0.29*
				(0.06)		(0.06)	(0.06)		(0.06)	(0.14)	(0.10)	(0.18)
ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน	-	-	-	-	-	-	0.69*	-	0.69*	-	-	-
							(0.12)		(0.12)			
การควบคุมตนเอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.89*	-	0.89*
										(0.06)		(0.06)

หมายเหตุ: * $p < 0.05$, ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

TE = ผลรวมอิทธิพล, IE = อิทธิพลทางอ้อม, DE = อิทธิพลทางตรง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี
ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม และปัจจัยการควบคุมตนเอง เป็นตัวกำหนด ซึ่งทั้งสอง

ปัจจัยมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี และพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกผ่านปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.29 และ 0.89 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโมเดลเชิงสาเหตุดังกล่าว สามารถอธิบายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีได้ร้อยละ 79

อภิปรายผล

การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่น่ามาใช้วัดตัวแปรแฝงคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม (ปัจจัยเอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัจจัยเสริมที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์) ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ปัจจัยการควบคุมตนเอง และปัจจัยพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีมีความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ Kline(2016) และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษ์พร เพชรสุข (2553) ศึกษาเรื่อง “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนผู้ใช้บริการหน่วยงานอนามัยโรงเรียน” ที่พบว่า เจตคติที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลทางตรงกับความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม และพบว่า การควบคุมพฤติกรรมจริงมีอิทธิพลทางตรงกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

2. พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม และปัจจัยการควบคุมตนเอง ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี แสดงว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนโดยตรง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักเรียน ซึ่งมีผลต่อร่างกาย และจิตใจในขณะที่ปัจจัยสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการคล้อยตามเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีและปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีโดยพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยการควบคุมตนเอง และปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีได้ร้อยละ 79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากปัจจุบันนักเรียนสามารถเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย เช่น ร้านค้าขายของชำ ร้านค้าทั่วไป ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านหมูกระทะ ร้านชาบู ร้านอาหารตามสั่ง ผับ บาร์ สถานบันเทิง โต๊ะสนุกเกอร์ เป็นต้น จึงกระตุ้นความอยากลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะจุดจำหน่ายที่อยู่รอบสถานศึกษา ซึ่งนักเรียนใช้เวลาในการเดินเพียงไม่กี่นาทีจากรั้วโรงเรียนก็สามารถหาเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยผลการศึกษามีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กนิษฐา ไทยกลา(2562) ศึกษาเรื่อง “การเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย” ที่พบว่าจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ภัตตาคาร ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านหมูกระทะ ร้านอาหารตามสั่ง ร้านโชห่วย ร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ เป็นต้นซึ่งมีกระจายอยู่มากกว่าจุดจำหน่ายที่อยู่ในเขตโซนนิ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ใกล้สถานศึกษาทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่ายและส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับกลุ่มเยาวชน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิชุดาจิจรธรรม (2555) ศึกษาเรื่อง “โมเดลความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการดื่มและผลกระทบในนิสิต/นักศึกษาไทย” ที่พบว่า ตัวแปรสังคมในการดื่มแอลกอฮอล์มีขนาดอิทธิพลร้อยละ 56 ต่อพฤติกรรมการดื่มและผลกระทบในนิสิต/นักศึกษาไทย และพบว่า ตัวแปรพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษามี

อิทธิพลทางบวกต่อความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การดื่มร้อยละ 53 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรเมศวร์ ฮาซิม, รัตนา เลิศสุวรรณศรี และรมิดา ศรีเหรา (2560) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จังหวัดปทุมธานี” พบว่า ปัจจัยจากบริบททางสังคม ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลใกล้ชิด และบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ได้แก่ ทักษะคิดต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และค่านิยมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จังหวัดปทุมธานี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยเอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น สถานการณ์/โอกาสในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ความยาก-ง่าย) ปัจจัยสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัจจัยเสริมที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์เช่น การโฆษณา อินเทอร์เน็ต หรือบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริม (บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เป็นต้น) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานรัฐ ได้แก่ สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ควรมีการดำเนินการรณรงค์ในการลดโอกาสในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน เช่น การส่งเสริมการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนควรมีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักถึงผลเสียและพิษภัยของการดื่มแอลกอฮอล์ควบคู่ไปด้วยเพื่อสร้างการรับรู้เชิงลบจากการดื่มสุราโดยสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนให้มากขึ้น

2. ภาครัฐไม่ควรเอื้อประโยชน์แก่เอกชนผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากในปัจจุบันการขออนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีขั้นตอนที่ง่ายและเก็บค่าธรรมเนียมการขอมิใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ค่อนข้างน้อย ทำให้เครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์สามารถหาซื้อได้ง่าย ทั้งยังราคาถูก ดังนั้น ภาครัฐจึงควบบังคับใช้มาตรการคุมครองเด็กโดยไม่ให้ร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างจริงจัง

3. ควรศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบองค์รวมที่มีความร่วมมือจากส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวทางหรือรูปแบบในการแก้ปัญหการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตรงจุดเพิ่มมากขึ้น

4. ควรส่งเสริมกลุ่มเพื่อนให้ร่วมกันทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ด้วยการชักชวนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในชุมชน การเล่นเกม เป็นต้น และครอบครัวควรสร้างความรักความอบอุ่นภายในครอบครัวให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรเพิ่มเติมการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำหนดทิศทางการป้องกัน และแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2562). **โทษ พิษ ภัยของสุรา และผลกระทบต่อสุขภาพทั้งต่อตนเองและผู้ใกล้ชิด**. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กนิษฐา ไทยกล้า. (2562). **การเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย**. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รภัทร เพชรสุข. (2553). **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนผู้ใช้บริการหน่วยงานอนามัยโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- วิชุดา กิจธรรม. (2555). **โมเดลความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการดื่มและผลกระทบในนิสิต/นักศึกษาไทย**. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, ปีที่ 18 ฉบับที่ 2, กรกฎาคม 2555, (16-30).
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2561). **รายงานสถานการณ์การดำเนินนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2561 ภายใต้โครงการ Joint Assessment Mission to Review Alcohol Control Policy and Strategy in Thailand**. หน่วยระบาดวิทยา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. บริษัทสหมิตรพัฒนาการพิมพ์ (1992) จำกัด.
- สุรเมศวร์ ฮาซิม, รัตนา เลิศสุวรรณศรี และรมิดา ศรีเหรา. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จังหวัดปทุมธานี**. Thai Journal of Science and Technology. 6(1), 1-10.
- Hair, Jr.J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). **Multivariate data analysis: A global perspective**. 7th ed. New York: Pearson Prentice Hall, Harper Collins College.
- Kline, R. B. (2016). **Principles and practice of structural equation modeling**. New York: The Guilford Press.